

بررسی رابطه بین کمیته‌ی حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

سید احسان میر اسمعیلی همدانی و دکتر سید حسن صالح نژاد

چکیده

در این پژوهش ارتباط میان ویژگی‌های کمیته حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌های عضو سازمان بورس اوراق بهادار در تهران مورد بررسی قرار گرفته است. برای آزمون فرضیه‌ها ۷۵ شرکت عضو سازمان بورس اوراق بهادار تهران انتخاب شدند. سه فرضیه با اساس همبستگی معنادار و مثبت استقلال کمیته حسابرسی، تخصص مالی و حسابداری کمیته حسابرسی و اندازه کمیته حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی مورد آزمون قرار گرفتند. در این پژوهش برای آزمون فرضیه‌ها مدل رگرسیون خطی چند متغیره مورد استفاده قرار گرفته است. این مدل را با اجرا و کادز در سال ۲۰۱۸ در پژوهش خود مورد استفاده قرار داده‌اند. در این تحقیق از نرم افزار اکسل برای پردازش اولیه داده‌ها و آمار توصیفی استفاده شده است. همچنین از نرم افزار ایویوز برای آمار تحلیلی و بیان همبستگی‌های متغیرهای پژوهش استفاده شده است. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داده است که میان هر سه ویژگی اندازه، استقلال و تخصص مالی و حسابداری اعضای کمیته حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی در میان شرکت‌های عضو سازمان بورس اوراق بهادار ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: کمیته حسابرسی، استقلال کمیته حسابرسی، اندازه کمیته حسابرسی، کیفیت گزارشگری مالی، تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی

مقدمه

جهانی شدن توسعه و پویایی و همچنین بی ثباتی و تردید را در شرکت های بزرگ با خود به همراه داشته است. رسوایی های مالی اخیر در سرتاسر جهان اتکا و قابلیت اطمینان به صورت های مالی را دچار تزلزل نموده است و منجر به توجه بیشتر به کیفیت صورت های مالی در جهان شده است. به دلیل رسوایی های مالی در شرکت های بزرگ دنیا در امریکا و بحران های مالی در اروپا، کیفیت و قابلیت اعتماد به صورت های مالی مورد سوطن قرار گرفته است و نگارندگان مقررات نقش کمیته حسابرسی در کیفیت صورت های مالی را بسیار مورد توجه و بررسی قرار داده اند (کانسولو و دفیوئنتس، ۲۰۰۷).

کمیته حسابرسی کمیته ای عملیاتی در هیئت مدیره است که وظیفه آن نظارت بر گزارشگری مالی و افشای اطلاعات می باشد (چوی و همکاران، ۲۰۱۴). کمیته حسابرسی به عنوان یک ابزار نظارتی از سوی هیات مدیره عمل می کند تا نظارت کامل بر فرآیند گزارشگری مالی را به انجام برساند. کمیته های حسابرسی سبب می شود تا با استعانت از نظارت بر مراحل و رویه های گزارشگری مالی، از جمله استفاده از اصول پذیرفته شده حسابداری، سیستم کنترل داخلی، حسابرسی داخلی و همچنین نظارت بر عملکرد حسابرسی مستقل، خطاهای مفرضانه و خودخواسته و سهوی در سنجش های حسابداری و افشای موارد پر اهمیت مالی و همچنین کلاهبرداری و اعمال خارج از چارچوب قانون مدیریت، کاهش یابد (دیزورت و همکاران، ۲۰۰۲). گزارشگری مالی در واقع بیان اطلاعات مطمئن در مورد وضعیت مالی و عملکرد سازمان ها و شرکت ها است که به منظور تصمیم گیری های اقتصادی در شرکت برای استفاده کنندگان از صورت های مالی به کار گرفته می شود (بارث و همکاران، ۲۰۰۸). در واقع گزارش مالی در بردارنده اطلاعات مالی برای ذینفعان مختلف در مورد عملکرد مالی و موقعیت مالی سازمان در طی یک دوره مشخص از زمان است. با این وجود گزارش های مالی معمولاً تحریف شده اند و یا حتی تقلبی هستند (چو و همکاران، ۲۰۱۵؛ بلانکو و همکاران، ۲۰۱۴)، و منجر به مختل شدن تصمیم گیری های منطقی سرمایه گذاران و سهامداران می شود (باجرا و کادز، ۲۰۱۸).

افراد تشکیل دهنده کمیته حسابرسی، ناظرین گزارشگری مالی، افراد ناظر بر سیاست ها، مسائل مالی و حسابداری و ناظرین حسابداران خارجی هستند که مواردی چون رعایت مقررات، مدیریت ریسک و تحقیقات ویژه در مورد مسائل مشکوک موجود در حسابداری را بررسی می کنند (دزورت و همکاران، ۲۰۰۲). گزارش های مالی همچون یک ستون فقرات برای برنامه ریزی، تجزیه و تحلیل، نشانه گذاری و تصمیم گیری مالی عمل می کند و توسط ذینفعان مختلف برای اهداف فوق مورد استفاده قرار می گیرد. علی رغم اظهارات بسیار در مورد عملکرد کمیته حسابرسی مبنی بر اینکه کمیته حسابرسی بهتر شدن کیفیت گزارشگری مالی را به دنبال دارد، شواهد تجربی در برخی پژوهش ها خلاف این مسئله را نشان می دهند. به عنوان مثال آلوز (۲۰۱۳) و استوارت مانرو (۲۰۰۷) پس از انجام پژوهش در مورد اثر گذاری کمیته حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی بیان کرده اند که حضور کمیته حسابرسی به افزایش کیفیت گزارشگری مالی منجر نمی شود.

مهمترین کار در کمیته حسابرسی در درجه اول نظارت بر فرآیند گزارشگری مالی و اطمینان از واقعی و عادلانه بودن گزارشات است (بیزلی و همکاران، ۲۰۰۸). در نتیجه می توان گفت زمانی موثر بودن وجود کمیته حسابرسی در یک شرکت مشخص می شود که کیفیت گزارشگری مالی به واسطه حضور کمیته حسابرسی در آن شرکت افزایش یابد. اما این تعریف بسیار کلی است و در آن باید به دو نکته توجه نمود: اول اینکه تعریف جامع و کاملی در مورد کیفیت گزارشگری مالی وجود ندارد و دوم اینکه در نهایت مدیران هستند که به طور قانونی مسئول گزارشگری درست و عادلانه هستند و نه کمیته حسابرسی. به همین علت از منظر مشارکت، اثر بخشی کمیته حسابرسی در ابعاد مختلف مورد بحث قرار می گیرد. سه حوزه نظارتی که کمیته حسابرسی در آن فعالیت می کنند عبارتند از: ۱- نظارت بر فرآیند گزارشگری مالی، ۲- نظارت بر کنترل داخلی و مدیریت ریسک، ۳- نظارت بر فعالیت حسابرسان داخلی (بیزلی و همکاران، ۲۰۰۹، کاسنادی و همکاران، ۲۰۱۶). در این پژوهش تلاش شده است رابطه میان کمیته حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی در شرکت های عضو بورس اوراق بهادار تهران بررسی شود. بر همین اساس از دو شاخص مهم کمیته حسابرسی یعنی میزان نظارت و صلاحیت کمیته استفاده شده است.

مبانی نظری

کمیته حسابرسی در ادبیات مالی جزئی از ساختار حاکمیت شرکتی محسوب می شود که کاهش هزینه های نمایندگی و نظارت بر اثر بخشی برای بهبود روابط نمایندگی را بر عهده دارد. ویژگی های کمیته حسابرسی شامل: تخصص مالی اعضا، استقلال و اندازه کمیته حسابرسی است که این موارد در مقالات مختلف به عنوان عوامل تاثیرگذار بر اثر بخشی کمیته حسابرسی یاد می شوند. نظارت موثر تر افراد عضو کمیته بر گزارشگری مالی می تواند با تخصص مالی اعضای کمیته بهبود یابد. حضور یک کارشناس با تخصص مالی و یا تعداد بیشتر متخصصین در حوزه مالی، مدیریت سود تعهدی را موثرتر از کمیته های حسابرسی فاقد تخصص مالی کنترل می کند. (نیکبخت، رضایی و فتوحی، ۱۳۹۶).

مطالعات صورت گرفته در زمینه ویژگی های کمیته حسابرسی نشان داده اند که ترکیب و ویژگی های کمیته حسابرسی در موفقیت کمیته حسابرسی نقش اساسی را ایفا می کنند. این ویژگی ها شامل تعداد اعضای کمیته، استقلال اعضا، تخصص مالی و حسابداری اعضا و همچنین تعداد جلسات برگزار شده توسط این کمیته در طی سال در شرکت ها می باشد که تعاریف مربوط به هر یک از این ویژگی ها در فصل اول ارائه شده است. لین و همکاران (۲۰۱۳) نشان داده اند که برخی ویژگی های کمیته حسابرسی از جمله استقلال، تخصص اعضای کمیته، تعداد جلسات برگزار شده توسط آنها و تعداد اعضای کمیته تاثیر به سزایی در اثر بخشی این کمیته داشته است. این ویژگی ها به صورت مستقل و همراه با ویژگی های دیگر بر بهبود حاکمیت شرکتی و به ویژه ارتقا و کیفیت گزارشگری های مالی مرتبط هستند (مارتینف و همکاران، ۲۰۱۵).

گزارشات مالی مهمترین منابع اطلاعاتی هر شرکت هستند که برای تصمیم گیرندگان و بهره برداران اقتصادی اطلاعات لازم برای تصمیم گیری ها را فراهم می کنند. و منجر به بهبود رفاه اجتماعی و همچنین توسعه اقتصادی می گردند. گزارشهای مالی بخش عمده نیاز بازارهای سرمایه به اطلاعات را تامین می کنند.

گزارش های مالی با هدف برآورده کردن نیازها و خواسته های بهره برداران و تصمیم گیرندگان برون سازمانی تدوین می شوند. گزارشگری مالی اثرات اقتصادی وقایع، و عملیات های مالی بر وضعیت و عملکرد یک سازمان تجاری را برای کمک به افراد خارج از سازمان به منظور تصمیم گیری های مربوط به آن سازمان را بیان می کند (ولک، ۲۰۰۱). هیات تدوین استانداردهای حسابرسی بیان می کند که گزارشگری مالی علاوه بر صورت های مالی، یک ابزار و روش اطلاع رسانی است که به صورت مستقیم و غیر مستقیم با اطلاعات ارائه شده توسط حسابداران در ارتباط است (FASB، ۱۹۸۷). گزارش های مالی ارزشمند و با کیفیت از لحاظ مفهومی گزارشگری است که کاملاً بیطرفانه بوده و از هر گونه خطای سهوی و عمدی به دور باشد و بتواند اطلاعات مفیدی را به بهره برداران به منظور پیش بینی موقعیت های اقتصادی و عملکرد شرکت ارائه دهد (کینور و همکاران، ۲۰۱۶).

ویژگی های مختلف کمیته حسابرسی از جمله اندازه، استقلال و تخصص اعضای کمیته حسابرسی در پژوهش های گوناگونی مورد بررسی قرار گرفته اند و اثرات آنها بر کیفیت گزارشگری مالی مشخص شده است. این ویژگی ها در قالب فرضیات گوناگون از جمله "اندازه کمیته حسابرسی تاثیر مثبت و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی دارد"، "استقلال کمیته حسابرسی تاثیر مثبت و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی دارد" و "تخصص اعضای کمیته حسابرسی تاثیر مثبت و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی دارد" بررسی شده اند که از جمله پژوهش های صورت گرفته با چنین فرضیاتی می توان به پژوهش زارعی و قاسمی (۱۳۹۵) اشاره نمود. در این پژوهش از مدیریت سود به عنوان شاخص کیفیت گزارشگری مالی استفاده شده است که نتایج این پژوهش عدم وجود رابطه میان این ویژگی های کمیته حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی را نشان داده است.

فرضیات بیان شده در بالا در پژوهش های نیک بخت و همکاران (۱۳۹۶) و کردلوئی و یوسفی (۱۳۹۶)، نیز لحاظ شده است که در پژوهش نیک بخت و همکاران (۱۳۹۶) کیفیت اقلام تعهدی و اقلام تعهدی اختیاری به عنوان کیفیت گزارشگری مالی

1 - Gaynor & et al

مد نظر قرار گرفته بودند و ارتباط مثبت و معناداری اندازه، استقلال و تخصص اعضای کمیته حسابرسی با کیفیت اقلام تعهدی و تعهدی اختیاری تأیید شده است. در پژوهش کردلوئی و یوسفی (۱۳۹۶) نیز هر سه فرض مذکور برای بررسی و ویژگی های کمیته حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی در شرکت های عضو سازمان بورس اوراق بهادار تهران که در بین سال های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۴ مورد بررسی قرار گرفته بودند نتیجه مثبت را نشان داده اند.

ادبیات پژوهش

برزگروهمکاران (۱۳۹۸) به بررسی اثر ویژگی های کمیته حسابرسی بر افشای مسئولیت اجتماعی شرکتها پرداخته اند. در این پژوهش تعداد ۱۳۳ شرکت که از سال ۱۳۹۲ تا سال ۱۳۹۶ در سازمان بورس اوراق بهادار به فعالیت پرداخته اند به عنوان نمونه انتخاب شده و با کمک معادلات رگرسیون چندگانه مورد آزمون قرار گرفته اند. آنها ۱۶ مولفه و ۶۰ شاخص را در سه بعد اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی مد نظر قرار داده اند. نتایج حاصل از پژوهش های آنها نشان داده است که ویژگی های کمیته حسابرسی شامل اندازه، تخصص، تنوع جنسیتی و همچنین استقلال اعضای کمیته حسابرسی بر افشای مسئولیت اجتماعی شرکت ها تاثیر مثبت و معنادار دارد. حضور کمیته حسابرسی با ویژگی های برجسته و کارآمد منجر به ارتقاء گزارشگری های مالی و غیر مالی در شرکت ها می شود و همچنین میزان افشاء مسئولیت اجتماعی را افزایش می دهد. قدس مفیدی (۱۳۹۸) پژوهشی با عنوان " بررسی تاثیر کمیته حسابرسی بر کاهش تحریفات مالی با تاکید بر تخصص حسابرس در صنعت " را به انجام رساند که طی آن تعداد ۱۰۱ شرکت عضو سازمان بورس اوراق بهادار انتخاب شده و با بررسی تاثیر ویژگی های کمیته حسابرسی شامل اندازه، استقلال و تخصص و تجربه اعضای کمیته به این نتیجه دست یافت که این ویژگی ها ارتباط معناداری با تحریفات مالی نداشته و تخصص حسابرس در صنعت نیز ارتباط معناداری با انحرافات مالی را نشان نمی دهد.

سعادت مند و علوی (۱۳۹۸) بررسی رابطه میان ویژگی های کمیته حسابرسی و هزینه سرمایه سهام عادی را به انجام رساندند. طی این پژوهش ۹۶ شرکت که در بین سالهای ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۶ در سازمان بورس اوراق بهادار به فعالیت می پرداختند به عنوان نمونه انتخاب شدند و بررسی های داده های آماری حاصل از صورت های مالی این شرکت ها در بین سالهای بیان شده نشان داد که اندازه کمیته حسابرسی رابطه منفی و معناداری با هزینه سهام عادی دارد. اندازه شرکت نیز رابطه منفی و معناداری با هزینه سرمایه داشته ولی تخصص اعضای کمیته و هزینه سهام ارتباط معناداری با یکدیگر ندارند.

قفران و اوسالیوان (۲۰۱۷) پژوهشی با نام " تأثیر تخصص کمیته حسابرسی بر کیفیت حسابرسی: شواهدی از هزینه های حسابرسی انگلستان " را انجام دادند. این مطالعه به بررسی تأثیر تخصص کمیته حسابرسی در یک اندازه گیری از کیفیت حسابرسی - هزینه های حسابرسی پرداخت شده توسط شرکت های FTSE350 پرداخته است. تجزیه و تحلیل داده های به دست آمده نشان می دهد که کمیته های حسابرسی دارای سطح بالاتری از تخصص مالی با هزینه های حسابرسی بالاتر همراه هستند. هنگامی که تخصص مالی بین حسابداری و غیر حسابداری را تفکیک می شود، تأثیر مثبت شناسایی شده توسط تخصص غیر حسابداری هدایت می شود. علاوه بر این، وقتی شرکتهای FTSE100 و FTSE250 هم جدا می شوند، تأثیر تخصص مالی در شرکتهای FTSE250 محدود می شود. یافته ها سودمندی تفکیک تخصص مالی بین متخصصان و افراد غیر متخصص را نشان می دهند. یافته ها همچنین ارزش بالقوه تخصص کمیته حسابرسی را در مقایسه با بنگاه های بزرگتر ذکر شده نشان می دهد که ارزش تخصص برای کیفیت حسابرسی به چالش های گزارشگری خاص مالی که شرکت ها با آن روبرو هستند بستگی دارد.

بیال و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان "تخصص مالی و کیفیت سود کمیته حسابرسی: فراتحلیل" به تطبیق نتایج ۹۰ مطالعه با ۱۶۵۵۲۹ شرکت- مشاهده در رابطه با تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت درآمد پرداختند. نتایج نشان داده است که تخصص مالی کمیته حسابرسی با کیفیت درآمد رابطه مثبت دارد و کارشناسان مالی حسابداری نسبت به کارشناسان مالی غیر حسابداری رابطه قوی تری با کیفیت سود دارند. علاوه بر این، سیستم های مدیریت شرکت، استانداردهای بین المللی گزارشگری مالی (SNRS) و SOX رابطه بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت درآمد را تعدیل می کنند. تعدیل

کننده های اضافی این رابطه عبارتند از: پراکسی های مختلف کیفیت سود و تخصص مالی کمیته حسابرسی، استقلال و مشغله کارشناسان مالی، نقش حسابرس خارجی و کیفیت انتشار.

آلدرمن و جولینو (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان "آیا تخصص کمیته حسابرسی می تواند ریسک دادخواهی خارجی را افزایش دهد؟" تأثیر تعدیل کننده استقلال کمیته حسابرسی را انجام دادند و طی آن بررسی شده است که آیا استقلال و تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی بر قرار گرفتن در معرض حسابرسان خارجی از مسئولیت قانونی تأثیر می گذارد. آنها دریافتند که استقلال کمیته حسابرسی از مدیریت با داوری های مربوط به استقلال حسابرس همراه است و با مسئولیت حسابرس رابطه منفی دارد. اما، تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی می تواند یک شمشیر دو لبه باشد. آزمایش نشان داده است که احکام مربوط به مسئولیت حسابرس در زمانی که کمیته حسابرسی از تخصص مالی بالاتری برخوردار باشد اما استقلال کمتری از مدیریت داشته باشد، بیشتر است. در ارزیابی ریسک دادخواهی مشتریان فعلی و آینده، حسابرسان ممکن است بخواهند استقلال اعضای کمیته حسابرسی از مدیریت را به دقت در نظر بگیرند، خصوصاً وقتی اعضای کمیته حسابرسی تخصص مالی دارند. در صورت عدم موفقیت حسابرسی، تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی غیر مستقل می تواند تأثیر منفی بر تصورات داوران از استقلال و مسئولیت حسابرس داشته باشد.

لیزیک و همکاران (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان "آیا تخصص حسابداری کمیته حسابرسی به ارتقاء کیفیت حسابرسی کمک می کند؟" شواهدی از گزارش حسابرس ضعف های کنترل داخلی را انجام دادند. در این مطالعه، آنها بررسی کرده اند که آیا تخصص حسابداری کمیته حسابرسی با ایجاد انگیزه در حسابرسان برای انجام ممیزی های کنترل داخلی و انجام ارزیابی های مربوط به کنترل داخلی، به ارتقاء کیفیت حسابرسی کمک می کند زیرا ارزیابی حسابرسی کمیته حسابرسی به دلیل تخصص حسابداری کمیته حسابرسی، حسابرسان را از اخراج به دنبال عقاید نامطلوب کنترل داخلی محافظت می کند. در بین کل نمونه ها، هنگامی که کمیته حسابرسی تخصص حسابداری بیشتری دارد، احتمال عزل حسابرس بدنبال عقاید نامطلوب کنترل داخلی کاهش یافته است. در تجزیه و تحلیل های بیشتر، مشخص شده است احتمال اخراج کمتر حسابرس بعدی در شرایطی رخ می دهد که حداقل دو عضو کمیته حسابرسی دارای تخصص حسابداری باشند. همچنین شواهد نشان داده است که تأثیر CFO (اما نه تأثیر مدیرعامل) بر کمیته حسابرسی، افزایش احتمال اعتقاد کنترل داخلی را در مواقعی که احتمالاً نقطه ضعفی در کنترل داخلی وجود داشته باشد، و همچنین کاهش احتمال اخراج حسابرس به دنبال عقاید نامطلوب کنترل داخلی، را نفی می کند.

روش شناسی تحقیق:

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، پژوهشی کاربردی بوده و همچنین از لحاظ گردآوری داده ها، در طبقه ی تحقیقات توصیفی - همبستگی است. در یک پژوهش کاربردی نظریه ها، قانونمندی ها، اصول و فنون را برای حل مسائل اجرایی و واقعی به کار گرفته می شوند. هدف تحقیقات کاربردی، بست و توسعه دانش های کاربردی درباره یک موضوع خاص است و می تواند همزمان با استفاده از این اطلاعات کاربرد داشته باشد. این پژوهش از منظر روش و ماهیت از نوع تحقیقات توصیفی-همبستگی محسوب می شود و در آن برای کشف همبستگی بین متغیرها به روش پسا رویدادی عمل شده است. این پژوهش همچنین از بعد فرآیند، از نوع تحقیقات کمی محسوب می شود، زیرا با یک نگرشی عینی به جمع آوری و تحلیل داده های کمی پرداخته است. در این پژوهش برای آزمون فرضیه ها از مدل رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شده است. روش های آماری مورد استفاده در این پژوهش بر حسب نوع فرضیه، داده پانل، آمار توصیفی، رگرسیون خطی، تحلیل همبستگی، آماره دوپین-واتسون و غیره است. نرمال بودن متغیر وابسته با روش چارکو-برا مورد بررسی قرار گرفته و در صورتی که متغیرهای وابسته نرمال نباشد از منحنی انتقال جانسون برای فرایند نرمال سازی استفاده شده است. رابطه همبستگی تعدادی از متغیرهایی که تصور می شود با یک متغیر پیچیده عمده در ارتباط باشند را ارزیابی می کند. این نوع پژوهش هرگز یک رابطه علت و معلولی میان دو متغیر را بیان نمی کند بلکه اساساً وجود داشتن یک نوع رابطه را تعیین می کند. مانند: رابطه بین اضطراب و دقت. جهت گردآوری اطلاعات مورد نیاز تحقیق از روش کتابخانه ای استفاده شده است. در این روش، ابتدا با

استفاده از منابع کتابخانه ای که شامل کتاب، مجلات، پایان نامه ها، مقالات و ... است، مطالعات مقدماتی و تدوین فصل ادبیات و چهارچوب نظری پژوهش انجام می گیرد. در ادامه با استفاده از بانک های اطلاعاتی (ره آورد نوین، صحرا) و اطلاعات سازمان بورس اوراق بهادار تهران موجود در سایت کدال، داده های مورد نیاز برای آزمون فرضیات گردآوری شده است.

جامعه مورد مطالعه ی این پژوهش کلیه شرکت های موجود و فعال پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. حجم نمونه آماری نیز با توجه به شرایط و ملاحظات که در قسمت بعدی ذکر می شود محدود شده و حجم نمونه آماری از آن استخراج می شود. در این پژوهش کلیه عناصر جامعه، یعنی کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مشروط به داشتن شرایط زیر به عنوان نمونه انتخاب شدند:

- به منظور افزایش قابلیت مقایسه، پایان سال مالی شرکت ها ۲۹ اسفند باشد.
- تا قبل از سال مالی ۱۳۹۳ در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده باشند.
- در طی دوره مورد مطالعه به طور مداوم در بورس اوراق بهادار تهران فعال باشند یا بیش از ۳ ماه توقف معاملات نداشته باشند.
- جزء شرکت های بیمه، سرمایه گذاری، واسطه گری، هلدینگ و یا بانک ها نباشند.
- طی دوره زمانی تحقیق، تغییر سال مالی نداشته باشد.
- بر اساس اطلاعات فوق حجم نمونه برابر ۷۵ شرکت می باشد.

مدل را با جرا و کادز (۲۰۱۸) در پژوهش خود مورد استفاده قرار داده اند. مدل مورد استفاده جهت بررسی فرضیات مطابق فرمول زیر است:

مدل ۱:

$$FRQ_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 AudCom_{i,t} + \beta_2 ACex_{i,t} + \beta_3 Lev_{i,t} + \beta_4 ROA_{i,t} + \beta_5 SIZE_{i,t} + \beta_6 CFO_{i,t} + \beta_7 ROE_{i,t} + \beta_8 Liq_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

کیفیت گزارشگری مالی: این متغیر بر اساس پژوهش انجام شده توسط باجرا و کادز (۲۰۱۸) بر اساس مدیریت سود تعهدی به دست خواهیم آورد. جهت محاسبه ی مدیریت سود تعهدی (DA) از مدل تعدیل شده ی جونز استفاده خواهیم کرد. در این مدل در اولین قدم، از طریق مدل های سری زمانی و یا مقطعی، اقلام تعهدی غیر اختیاری (NDA) از طریق مدل ۲ محاسبه خواهد شد. با توجه به اینکه جهت محاسبه این مدل رگرسیون می بایستی ضرایب بتا (β₁, β₂, β₃) مشخص شود، در نتیجه به مقدار $NDA_{i,t}$ نیز احتیاج خواهیم داشت. اما از آنجا که اقلام تعهدی غیر اختیاری (NDA) در هیچ کدام از صورت های مالی مشخص نمی باشد

مدل ۲

$$\left(\frac{TA_{it}}{A_{i(t-1)}} \right) = \beta_1 \left(\frac{1}{A_{i(t-1)}} \right) + \beta_2 \left(\frac{\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}}{A_{i(t-1)}} \right) + \beta_3 \left(\frac{PPE_{it}}{A_{i(t-1)}} \right)$$

پس از این که اقلام تعهدی غیر اختیاری (NDA) را از طریق مدل رگرسیونی بالا (مدل ۲) محاسبه کردیم، مجموع اقلام تعهدی یعنی TA را از طریق مدل ۳ برآورد خواهیم کرد.

مدل ۳

$$TA_{it} = (\Delta CA_{it} - \Delta CASH_{it}) - (\Delta DCL_{it} - \Delta STD_{it}) - DEP_{it}$$

¹-Discretionary Accruals

²-Non- Discretionary Accruals

پس از محاسبه‌ی کل ارقام تعهدی (TA)، می‌توان با استفاده از مدل ۴ به ارقام تعهدی (DA) که مبنای محاسبه‌ی کیفیت گزارشگری مالی است دست یافت.

مدل ۴

$$DA_{i,t} = TA_{i,t} - NDA_{i,t}$$

همانطور که در مدل ۴ دیده می‌شود، مدیریت سود تعهدی (DA) را از تفاوت بین کل ارقام تعهدی کل و ارقام تعهدی غیراختیاری به دست می‌آوریم.

در مدل‌های ذکر شده متغیرها به صورت زیر خواهند بود:

TA: که معرف مجموع ارقام تعهدی است و نحوه‌ی به دست آوردن آن را در مدل ۳ نشان دادیم؛ A: جمع کل دارایی‌های شرکت؛ ΔREV : تغییر درآمد شرکت؛ ΔREC : تغییر در حسابهای دریافتی؛ PPE: میزان اموال، ماشین آلات و تجهیزات (ناخالص) شرکت؛ ΔCA : تغییر در دارایی جاری سال جاری نسبت به سال قبل؛ $\Delta CASH$: تغییر در وجه نقد سال جاری نسبت به سال قبل؛ ΔDCL : تغییر در بدهی‌های سال جاری نسبت به سال قبل؛ ΔSTD : تغییر در بهره‌ی کوتاه مدت بدهی‌های بلند مدت سال جاری نسبت به سال قبل؛ DEP: هزینه‌ی استهلاک دارایی‌های مشهود و نامشهود سال جاری؛ t سال و i شرکت مورد نظر

۲-۷-۳ متغیر مستقل

کمیته حسابرسی: این متغیر بر اساس ۳ ویژگی بالقوه کمیته حسابرسی به دست آمده که عبارتند از:

- اندازه کمیته حسابرسی: که بر اساس تعداد کل اعضای کمیته حسابرسی به دست می‌آید.
- استقلال کمیته حسابرسی: که بر اساس نسبت اعضای مستقل یا غیر موظف در کمیته حسابرسی به تعداد کل اعضای کمیته حسابرسی به دست می‌آید.
- تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی: از طریق تقسیم تعداد اعضای کمیته حسابرسی که دارای تخصص حسابداری و مالی (داشتن مدرک تحصیلی مرتبط) هستند به تعداد کل اعضای کمیته حسابرسی به دست خواهد آمد.

متغیرهای کنترل

- وجود کمیته حسابرسی: متغیری است مجازی و در صورتی که شرکت دارای کمیته حسابرسی باشد این متغیر عدد ۱ و در غیر اینصورت عدد صفر خواهد بود.
- اهرم: بر اساس نسبت کل بدهی به کل دارایی به دست می‌آید.
- نرخ بازده دارایی: بر اساس نسبت سود یا زیان خالص به کل دارایی محاسبه می‌شود.
- اندازه شرکت: که بر اساس لگاریتم دارایی به دست خواهد آمد.
- جریان نقدی عملیاتی: بر اساس نسبت جریان نقدی عملیاتی به کل دارایی به دست می‌آید.
- بازده حقوق صاحبان سهام: بر اساس نسبت سود یا زیان خالص به حقوق صاحبان سهام به دست خواهد آمد.
- نقدینگی: نسبت دارای جاری به بدهی جاری است

فرضیه تحقیق

- فرضیه اول: اندازه کمیته حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی رابطه مثبت دارد.
- فرضیه دوم: استقلال کمیته حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی رابطه مثبت دارد.
- فرضیه سوم: تخصص مالی و حسابداری کمیته حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی رابطه مثبت دارد.

جدول ۱: آمار توصیفی

نقدینگی	بازده حقوق صاحبان سهام	جریان نقدی عملیاتی	اندازه شرکت	نرخ بازده دارایی	اهرم	وجود کمیته‌ی حسابرسی	تخصص کمیته‌ی حسابرسی	استقلال کمیته‌ی حسابرسی	اندازه‌ی کمیته‌ی حسابرسی	کیفیت گزارشگری مالی	نماد
<i>Liq</i>	<i>ROE</i>	<i>CFO</i>	<i>SIZE</i>	<i>ROA</i>	<i>Lev</i>	<i>Acexi</i>	<i>AudCom3</i>	<i>AudCom2</i>	<i>AudCom1</i>	<i>FRQ</i>	
۱.۸۹۴۳۵۴	۰.۲۱۲۰۵۵	۰.۱۰۷۵۸۶	۱۲.۰۵۳۷۰	۰.۰۷۸۳۶۷	۰.۶۱۷۸۸۵	۰.۴۸۸۰۰۰	۰.۶۵۴۹۳۴	۰.۵۲۴۳۵۶	۰.۵۹۱۳۰۹	۰.۰۴۵۰۸۶	میانگین
۱.۲۱۲۴۰۴	۰.۱۹۴۷۸۴	۰.۰۸۶۷۵۸	۱۲.۱۳۰۰۰	۰.۰۷۰۴۵۴	۰.۶۲۰۸۸۲	۰.۰۰۰۰۰۰	۰.۶۶۶۶۷۰	۰.۵۰۰۰۰۰	۰.۶۰۲۰۶۰	۰.۰۵۳۳۳۰	میان
۴۳.۸۱۱۵۸	۱۰.۰۴۵۳۵	۰.۵۵۲۶۵۷	۱۴.۴۱۱۱۶	۰.۵۵۲۱۱۷	۴.۰۰۲۷۰۴	۱.۰۰۰۰۰۰	۱.۰۰۰۰۰۰	۱.۰۰۰۰۰۰	۰.۶۹۸۹۷۰	۰.۳۴۲۳۳۰	بیشترین
۰.۰۲۰۳۴۳	-۴.۳۶۷۱۰۰	-۰.۴۶۰۰۸۸	۱۰.۸۲۷۶۳	-۱.۰۶۳۲۵۲	۰.۰۱۲۷۳۳	۰.۰۰۰۰۰۰	۰.۲۵۰۰۰۰	۰.۲۰۰۰۰۰	۰.۴۷۷۱۲۰	-۰.۲۸۱۶۰۰	کمترین
۳.۱۶۷۵۳۳	۰.۷۵۵۳۶۱	۰.۱۲۹۲۰۶	۰.۵۲۳۶۷۴	۰.۱۵۷۰۳۲	۰.۳۳۹۲۶۹	۰.۵۰۰۵۲۴	۰.۲۳۷۰۴۸	۰.۲۴۴۶۰۵	۰.۰۹۲۰۵۵	۰.۱۸۸۳۳۶	انحراف معیار
۸.۴۹۳۸۶۹	۵.۳۴۴۲۶۱	۰.۳۵۰۰۲۸	۰.۵۸۷۱۱۵	-۱.۳۷۶۱۰۴	۳.۴۱۲۹۸۱	۰.۰۴۸۰۱۴	-۰.۰۰۹۸۰۴	۰.۴۵۶۱۳۰	-۰.۱۲۴۱۷۹	-۰.۱۴۰۴۲۹	چولگی
۹۵.۹۹۸۷۸	۸۸.۰۵۷۲۵	۴.۶۴۶۰۲۳	۶.۱۷۴۸۵۶	۱۳.۷۴۹۶۳	۳۱.۰۶۵۶۵	۱.۰۰۲۳۰۵	۱.۹۵۱۳۸۳	۲.۲۷۶۲۹۲	۱.۴۵۷۲۲۸	۱.۷۶۶۹۴۹	کشیدگی

آزمون فرضیه‌ی اول

اولین فرضیه‌ی پژوهش رابطه‌ی میان اندازه‌ی کمیته‌ی حسابداری و کیفیت گزارشگری مالی را بررسی کرده است. بر همین اساس و با توجه به توضیحات ارائه شده، ابتدا آزمون F لیمر انجام می‌شود. جدول ۲ نتایج این آزمون را برای فرضیه‌ی اول نشان داده است:

جدول ۲: نتیجه‌ی آزمون F لیمر فرضیه‌ی اول

آزمون	ضریب	احتمال
F لیمر	۱.۰۰۲۱۳۴	۰.۴۰۶۳

احتمال آزمون F لیمر در فرضیه‌ی اول عدد ۴۰.۶۳ درصد را نشان داده است که از ۵ درصد بیشتر است. در نتیجه برای فرضیه‌ی اول، روش داده‌های تلفیقی تأیید می‌شود و به عبارت دیگر نمی‌توان فرضیه‌ی اول را با استفاده از روش داده‌های تابلویی برآورد کرد. در نتیجه آزمون هاسمن مورد نیاز نمی‌باشد. در ادامه و در جدول ۴-۵ نتایج نهایی فرضیه‌ی اول نشان داده شده است.

جدول ۳: نتایج نهایی فرضیه‌ی اول

متغیر	ضریب	انحراف معیار	آماره‌ی t	احتمال
C	۰.۳۸۴۱۶۶	۰.۲۰۸۷۴۵	۱.۸۴۰۳۵۸	۰.۰۶۶۵
$AUDCOM 1$	۰.۱۶۸۸۳۷	۰.۰۹۱۲۹۷	۱.۸۴۹۳۱۶	۰.۰۶۵۲
$ACEXI$	۰.۰۱۰۷۸۵	۰.۰۱۷۰۳۱	۰.۶۳۳۲۷۸	۰.۵۲۶۹
LEV	-۰.۰۳۷۶۶۳	۰.۰۴۰۰۲۳	-۰.۹۴۱۰۵۱	۰.۳۴۷۳
ROA	-۰.۲۴۹۳۵۵	۰.۰۹۳۷۰۷	-۲.۶۶۱۰۰۹	۰.۰۰۸۱
$SIZE$	-۰.۰۱۶۱۵۲	۰.۰۱۷۳۹۶	-۰.۹۲۸۴۸۶	۰.۳۵۳۸
CFO	۰.۱۵۱۰۷۳	۰.۰۷۹۱۴۰	۱.۹۰۸۹۳۹	۰.۰۵۷۱
ROE	-۰.۰۱۸۵۴۸	۰.۰۱۱۳۳۷	-۱.۶۳۶۰۹۵	۰.۱۰۲۷
LIQ	-۰.۰۰۶۶۰۱	۰.۰۰۳۶۱۶	-۱.۸۲۵۵۵۳	۰.۰۶۸۷

همانگونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، اندازه‌ی کمیته‌ی حسابداری دارای ضریبی مثبت است که مقدار آن ۰.۱۶۸۸۳۷ می‌باشد. این موضوع نشان دهنده‌ی این مطلب است که رابطه‌ی بین اندازه‌ی کمیته‌ی حسابداری با کیفیت گزارشگری مالی رابطه‌ی مثبت است. در نتیجه می‌توان در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرضیه‌ی اول را مورد تأیید قرار داد.

جدول ۴: نتیجه‌ی آزمون معنی‌دار بودن کل مدل فرضیه‌ی اول

آزمون	ضریب	احتمال
معنی‌دار بودن مدل (فیشر)	۳.۳۹۰۰۰۷	۰.۰۰۰۹۰۶

جدول ۵: نتیجه‌ی آزمون استقلال خطاهای فرضیه‌ی اول

آزمون	ضریب
استقلال خطاها (دوربین-واتسون)	۲.۰۴۷۰۴۶

همانگونه که در جدول ۴ نشان داده شده است، میزان احتمال آزمون معنی‌دار بودن کل مدل، عدد ۰.۰۰۴۵۲۱ است و نشان می‌دهد که کل مدل فرضیه‌ی اول معنی‌دار است. همانگونه که در جدول ۵ نشان داده شده است، میزان ضریب آزمون دوربین-واتسون

واتسون عدد $۲,۰۴۷۰۴۶$ است و با توجه به مطالب بیان شده مابین $۱,۵$ و $۲,۵$ است. در نتیجه می‌توان گفت جملات باقیمانده‌ی فرضیه‌ی اول دارای استقلال هستند.

آزمون فرضیه‌ی دوم

دومین فرضیه‌ی پژوهش حاضر اینگونه بیان شده است که استقلال کمیته‌ی حسابرسی رابطه‌ی مثبتی با کیفیت گزارشگری مالی دارد. همانند فرضیه‌ی اول، ابتدا آزمون لیمر انجام می‌شود که جدول ۶ نتیجه‌ی این آزمون را برای فرضیه‌ی دوم نشان داده است:

جدول ۶: نتیجه‌ی آزمون F لیمر فرضیه‌ی دوم

آزمون	ضریب	احتمال
F لیمر	۱,۰۶۱۱۱۵	۰,۳۷۵۶

احتمال آزمون F لیمر در فرضیه‌ی دوم عدد $۴۵,۶۸$ درصد را نشان داده است که از ۵ درصد بیشتر است. در نتیجه برای فرضیه‌ی دوم نیز، روش داده‌های تلفیقی تأیید می‌شود و به عبارت دیگر نمی‌توان فرضیه‌ی دوم را نیز با استفاده از روش داده‌های تابلویی برآورد کرد. در نتیجه آزمون هاسمن مورد نیاز نمی‌باشد. در ادامه و در جدول ۷ نتایج نهایی فرضیه‌ی دوم نشان داده شده است.

جدول ۷: نتایج نهایی فرضیه‌ی دوم

متغیر	ضریب	انحراف معیار	آماره‌ی t	احتمال
C	۰,۲۹۹۶۶۳	۰,۲۰۷۴۳۲	۱,۴۴۴۶۳۵	۰,۱۴۹۴
AUDCOM 2	۰,۰۱۵۹۴۴	۰,۰۳۵۰۱۹	۰,۴۵۵۳۰۹	۰,۶۴۹۲
ACEXI	۰,۰۱۳۶۳۸	۰,۰۱۷۰۸۶	۰,۷۹۸۱۸۸	۰,۴۲۵۳
LEV	-۰,۰۳۷۸۱۵	۰,۰۴۰۵۳۴	-۰,۹۳۲۹۱۷	۰,۳۵۱۵
ROA	-۰,۲۵۴۱۰۲	۰,۰۹۴۷۱۵	-۲,۶۸۲۸۱۸	۰,۰۰۷۶
SIZE	-۰,۰۱۸۱۷۹	۰,۰۱۷۶۱۲	-۱,۰۳۲۱۷۷	۰,۳۰۲۷
CFO	۰,۱۵۶۲۳۳	۰,۰۷۹۸۹۰	۱,۹۵۵۵۹۸	۰,۰۵۱۳
ROE	-۰,۰۱۸۱۰۱	۰,۰۱۱۴۱۷	-۱,۵۸۵۵۱۲	۰,۱۱۳۷
LIQ	-۰,۰۰۶۵۴۴	۰,۰۰۳۶۵۵	-۱,۷۹۰۵۴۰	۰,۰۷۴۲

همانگونه که در جدول ۷ نشان داده است متغیر استقلال کمیته‌ی حسابرسی دارای ضریب مثبت است. با توجه به جدول توزیع t (گائینی و شجاعی‌فرد، ۱۳۹۷) این فرضیه در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرضیه‌ی اول مورد تأیید قرار نمی‌گیرد. در جدول ۸ نتایج آزمون معنی‌دار بودن مدل و جدول ۹ نتیجه‌ی آزمون استقلال خطاها ارائه شده است:

جدول ۸: نتیجه‌ی آزمون معنی‌دار بودن کل مدل فرضیه‌ی دوم

آزمون	ضریب	احتمال
معنی‌دار بودن مدل (فیشر)	۲,۹۵۳۳۸۴	۰,۰۰۳۲۶۱

همانگونه که در جدول ۸ نشان داده شده است، میزان احتمال آزمون معنی‌دار بودن کل مدل، عدد $۰,۰۲۲۹۷۴$ است و نشان می‌دهد که کل مدل فرضیه‌ی دوم معنی‌دار است.

جدول ۹: نتیجه‌ی آزمون استقلال خطاهای فرضیه‌ی دوم

آزمون	ضریب
استقلال خطاها (دوربین-واتسون)	۲,۰۲۵۹۰۲

همانگونه که در جدول ۹ نشان داده شده است، میزان ضریب آزمون دوربین-واتسون عدد ۲,۰۲۵۹۰۲ است و با توجه به مطالب بیان شده مابین ۱,۵ و ۲,۵ است. در نتیجه می‌توان گفت جملات باقیمانده‌ی فرضیه‌ی دوم نیز دارای استقلال هستند.

آزمون فرضیه‌ی سوم

آخرین فرضیه‌ی پژوهش اینگونه بیان شده است که تخصص مالی و حسابداری کمیته‌ی حسابرسی رابطه‌ی مثبتی با کیفیت گزارشگری مالی دارد. همانند فرضیه‌های قبل، ابتدا آزمون لیمر انجام می‌شود که جدول ۱۰ نتیجه‌ی این آزمون را برای فرضیه‌ی دوم نشان داده است:

جدول ۱۰- نتیجه‌ی آزمون F لیمر فرضیه‌ی سوم

آزمون	ضریب	احتمال
F لیمر	۱,۰۲۴۳۳۵	۰,۳۹۴۶

احتمال آزمون F لیمر در فرضیه‌ی دوم عدد ۳۹,۴۶ درصد را نشان داده است که از ۵ درصد بیشتر است. در نتیجه برای فرضیه‌ی آخر نیز، روش داده‌های تلفیقی تأیید می‌شود. در ادامه و در جدول ۴-۱۳ نتایج نهایی فرضیه‌ی آخر نشان داده شده است.

جدول ۱۱) نتایج نهایی فرضیه‌ی سوم

متغیر	ضریب	انحراف معیار	آماره‌ی t	احتمال
C	۰,۲۸۱۰۷۷	۰,۲۰۹۸۶۷	۱,۳۳۹۳۱۱	۰,۱۸۱۳
AUDCOM 3	۰,۰۱۶۹۱۶	۰,۰۳۶۱۸۴	۰,۴۶۷۵۱۲	۰,۶۴۰۴
ACEXI	۰,۰۱۲۴۴۷	۰,۰۱۷۱۶۵	۰,۷۲۵۱۴۹	۰,۴۶۸۸
LEV	-۰,۰۳۳۶۴۴	۰,۰۴۰۶۴۷	-۰,۸۲۷۷۱۱	۰,۴۰۸۴
ROA	-۰,۲۴۸۲۱۹	۰,۰۹۴۶۷۵	-۲,۶۲۱۷۹۱	۰,۰۰۹۱
SIZE	-۰,۰۱۷۰۹۶	۰,۰۱۷۷۱۲	-۰,۹۶۵۲۶۴	۰,۳۳۵۰
CFO	۰,۱۵۲۸۵۷	۰,۰۷۹۹۵۸	۱,۹۱۱۷۱۷	۰,۰۵۶۷
ROE	-۰,۰۱۸۲۴۶	۰,۰۱۱۳۱۹	-۱,۶۱۱۹۷۰	۰,۱۰۷۸
LIQ	-۰,۰۰۶۳۳۱	۰,۰۰۳۶۷۵	-۱,۷۲۲۶۸۱	۰,۰۸۵۸

همانگونه که در جدول ۱۱ نشان داده است متغیر تخصص مالی و حسابداری کمیته‌ی حسابرسی (AUDCOM 3) دارای ضریب مثبت است. با توجه به جدول توزیع t (گائینی و شجاعی فرد، ۱۳۹۷) این فرضیه در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرضیه‌ی اول مورد تأیید قرار نمی‌گیرد. در جدول ۱۲ نتایج آزمون معنی‌دار بودن مدل و جدول ۱۵-۴ نتیجه‌ی آزمون استقلال خطاها ارائه شده است:

جدول ۱۲) نتیجه‌ی آزمون معنی‌دار بودن کل مدل فرضیه‌ی سوم

آزمون	ضریب	احتمال
معنی‌دار بودن مدل (فیشر)	۲,۸۴۴۴۶۵	۰,۰۰۴۴۶۳

همانگونه که در جدول ۱۲ نشان داده شده است، میزان احتمال آزمون معنی‌دار بودن کل مدل، عدد ۰,۰۲۶۱۶۱ است و نشان می‌دهد که کل مدل فرضیه‌ی سوم معنی‌دار است.

جدول ۱۳) نتیجه‌ی آزمون استقلال خطاهای فرضیه‌ی سوم

آزمون	ضریب
استقلال خطاها (دوربین-واتسون)	۲,۰۳۳۱۶۶

همان گونه که در جدول ۱۳ نشان داده شده است، میزان ضریب آزمون دوربین-واتسون عدد ۲,۰۳۳۱۶۶ است و با توجه به مطالب بیان شده مابین ۱,۵ و ۲,۵ است. در نتیجه می توان گفت جملات باقیماندهی فرضیهی سوم نیز دارای استقلال هستند.

بحث و نتیجه گیری

نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که فرضیه اول اندازه کمیته حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی رابطه مثبت دارد، به علت داشتن سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ مورد تایید می باشد، لذا می توان گفت اندازه کمیته حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی رابطه مثبت دارد.

پاسخی که برای فرضیه اول در این پژوهش به دست آمده است، با نتایج حاصل از مقایسه اثر اندازه کمیته حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی در مقاله پایه که این پژوهش ابر اساس آن صورت گرفته مشابهت دارد. در پژوهش باجرا و کادر (۲۰۱۸) (مقاله پایه برای این پژوهش) نیز تعداد اعضای کمیته حسابرسی تاثیر مثبت و معناداری را بر روی کیفیت گزارشگری مالی در میان شرکت های کشورهای عضو اتحادیه اروپا نشان داده است.

نتیجه حاصل از این فرضیه در این پژوهش با نتیجه حاصل شده از همین فرضیه در پژوهش صورت گرفته توسط پژوهش صورت گرفته توسط کردلوئی و یوسفی (۱۳۹۶) نیز پاسخ مشابهی را در جهت معناداری ارتباط میان اندازه کمیته حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی و کاهش مدیریت سود نشان می دهد. جامعه آماری مورد استفاده در این پژوهش شرکت های عضو بورس اوراق بهادار و نمونه انتخابی تعداد ۴۱ شرکت از میان این شرکت ها بوده اند. در مطالعات خارجی صورت گرفته در این زمینه با فرض بیان شده نیز یانگ و کریشنان (۲۰۰۵) و کنت و همکاران (۲۰۱۰) زیر در پژوهش های خود یک ارتباط مثبت بین اندازه کمیته حسابرسی و کیفیت صورت های مالی را نشان داده اند.

نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که فرضیه دوم استقلال کمیته حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی رابطه مثبت دارد، به علت داشتن سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ مورد تایید می باشد، لذا می توان گفت استقلال کمیته حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی رابطه مثبت دارد.

پژوهش باجرا و کادر (۲۰۱۸) که به عنوان مقاله پایه برای این پژوهش انتخاب شده بود نیز نتیجه مشابهی را با نتیجه حاصل از فرضیه دوم نشان داده است. در این پژوهش نیز ارتباط مثبت و معنادار استقلال کمیته حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی در شرکت های کشورهای عضو اتحادیه اروپا تائید شده است.

همچنین نتیجه حاصل از این فرضیه در این پژوهش با نتیجه حاصل شده از همین فرضیه در پژوهش های صورت گرفته توسط کردلوئی و یوسفی (۱۳۹۶) که بر اساس مدل تعدیل شده جونز صورت گرفته بود و همچنین پژوهش های کلین (۲۰۰۲)، کنت و همکاران (۲۰۱۰) تطابق دارد.

نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که فرضیه سوم تخصص مالی و حسابداری کمیته حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی رابطه مثبت دارد، به علت داشتن سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ مورد تایید می باشد، لذا می توان گفت تخصص مالی و حسابداری کمیته حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی رابطه مثبت دارد.

نتیجه به دست آمده در این فرضیه با مطالعات مشابه در این زمینه که توسط کامیابی و بوژمهرانی (۱۳۹۴) صورت گرفته مغایر است. در پژوهش آنها رابطه معناداری بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی و کیفیت افشاگری مالی در بین شرکت های عضو سازمان بورس اوراق بهادار تهران در بین سال های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۲ مشاهده نشده است. لازم به ذکر است در پژوهش یادشده اطلاعات پیش بینی درآمد هر سهم به عنوان شاخص کیفیت افشاگری مالی مد نظر بوده است.

پیشنهادات پژوهش

- پیشنهاد می گردد سرمایه گذاران در بورس قبل از انتخاب سهام به ترکیب اعضای کمیته حسابرسی شرکت های مورد نظر توجه داشته باشند، برای انتخاب های خود شرکت هایی را که تعداد اعضای کمیته حسابرسی، استقلال افراد و همچنین تخصص مالی و حسابداری آنها بالاتر است در اولویت انتخاب های خود قرار دهند.
- با توجه به تاثیر چندین عامل مختلف بر کیفیت گزارشگری مالی پیشنهاد می شود همزمان با در نظر داشتن ویژگی های کمیته حسابرسی سایر موارد اثر گزار بر این مهم نیز با انجام مطالعات علمی مورد توجه و بررسی قرار گیرد تا در اجرای تصمیمات نهایی دقت بالاتری لحاظ گردد.
- بررسی تاثیر ویژگی های کمیته حسابرسی برای جذب سرمایه گذاران خارجی در واحدهای اقتصادی ایران صورت پذیرد.
- پیشنهاد می شود با توجه به اینکه در اینجا نمونه های آماری به تفکیک نوع صنعت مورد بررسی قرار نگرفته اند، در پژوهش های آتی این موضوع با تأکید بر نوع صنعت نیز انجام گیرد.
- پیشنهاد می گردد که سرمایه گذاران به هنگام تجزیه و تحلیل صورت های مالی به عواملی همچون ویژگی های اعضای کمیته حسابرسی توجه کافی داشته باشند.
- پیشنهاد می شود تا موضوع پژوهش صورت گرفته به تفکیک صنایع مختلف انجام گیرد تا نتایج حاصل شده قابلیت تعمیم بیشتری پیدا کنند.

منابع

- برزگر، ق.، نتاج کردی، م. ح.، ملکی، د. (۱۳۹۸). بررسی اثر ویژگی های کمیته حسابرسی بر افشای مسئولیت اجتماعی شرکت ها. بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۲۶ (۱)، ۳۸-۱۹.
- زارعی، علیرضا، قاسمی، معصومه. (۱۳۹۵). اثر ویژگی های کمیته حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی. بررسی های حسابداری، ۳ (۱۲)، ۴۳-۶۴. doi: 10.22055/jiar.2017.18806.105
- سعادت مند، ر.، علوی س. م. (۱۳۹۸). بررسی رابطه بین ویژگی های کمیته های حسابرسی و هزینه سرمایه سهام عادی. فصلنامه پژوهش های تجربی حسابداری، ۸ (۳)، ۲۵۵-۲۳۴.
- کامیابی، ی.، بوژمهرانی، الف. (۱۳۹۴). ویژگی های کمیته حسابرسی، کیفیت افشا و نسبت اعضای غیر موظف هیات مدیره. پژوهش های تجربی حسابداری، سال ششم، شماره ۲۲، ص ۱۹۱-۲۱۷.
- کردلوئی، ح.، یوسفی، و. (۱۳۹۶). ویژگی های کمیته حسابرسی و کیفیت صورت های مالی. مدیریت کسب و کار. دوره ۹، شماره ۳۶، ص ۹۳-۱۰۹.
- قدس مفیدی، س. الف. (۱۳۹۸). بررسی تاثیر کمیته حسابرسی بر کاهش تحریفات مالی با تاکید بر تخصص حسابرس در صنعت. نشریه چشم انداز حسابداری و مدیریت، ۲ (۸)، ۶۸-۸۴.
- نیکبخت، م.، رضایی، غ.، فتوحی، م. (۱۳۹۶). بررسی ارتباط بین ویژگی های کمیته حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه مطالعات مدیریت و حسابداری، دوره ۳، شماره ۳، ص ۴۲۹-۴۴۰.

11

Alderman, J., Jollineau, S. (2019), "Can Audit Committee Expertise Increase External Auditors' Litigation Risk? The Moderating Effect of Audit Committee Independence", CONTEMPORARY ACCOUNTING RESEARCH, Accepted.

Alves, S., 2013. The impact of audit committee existence and external audit on earnings management Evidence from Portugal. J. Finance. Rep. Acc. 11 (2), 143-165

Bajra, U., Cadez, S., 2018. Audit committees and financial reporting quality: The 8'th EU Company Law Directive perspective. Economic Systems 42 (2018) 151-163

- Barth, M.E., Landsman, W.R., Lang, M.H., 2008. International accounting standards and accounting quality. *J. Acc. Res.* 46 (3), 467–498.
- Beasley, M.S., Salterio, S.E., 2001. The relationship between board characteristics and voluntary improvements in audit committee composition and experience. *Contemp. Acc. Res.* 18 (4), 539–570.
- Beasley, M.S., Carcello, J., Hermanson V, D.R., Neal, T.L., 2009. The audit committee oversight process. *Contemp. Acc. Res.* 26 (1), 65–122. 13.
- Bial, Chen, S., Komal, B. (2018), Audit committee financial expertise and earnings quality: A meta-analysis, *Journal of business Research*, 84, 253-270.
- Blanco, B., García Lara, J.M., Tribó, J., 2014. The relation between segment disclosure and earnings quality. *J. Acc. Public Policy* 33 (5), 449–469
- Cho, K., Kwon, K., Yi, H., Yun, Y., 2015. The effect of international financial reporting standards adoption on the relation between earnings quality and information asymmetry in Korea. *Emerg. Markets Finance Trade* 51 (Suppl. 3), 95–117 .
- Choi, Y.K., Han, S.H., Lee, S., 2014. Audit committees, corporate governance, and shareholder wealth: evidence from Korea. *J. Acc. Public Policy* 33 (5), 470–489 .
- Dezort, F.T., Hermanson, D.R., Archambeault, D.S., Reed, S. a., 2002. Audit committee effectiveness: a synthesis of the empirical audit committee literature. *J. Acc. Lit.* 21, 38–75 .
- ChaudhryGhafran, Ch., O'Sullivan, N. (2017). The impact of audit committee expertise on audit quality: Evidence from UK audit fees. *The British Accounting Review*. 49 (6): 578-593.
- Klein, A. (2002b), 'Economic determinants of audit committee independence', *The Accounting Review*, Vol. 77, No. 2, pp. 435–52.
- Kusnadi, Yuanto, Leong, Kwong Sin, Suwardy, Themin, Wang, Jiwei, (2016). Audit committees and financial reporting quality in Singapore. *J. Bus. Ethics* 139 (November (1)), 197–214.
- Kutan, A.M., 2010. Future of capitalism: is it failing? *Econ. Syst.* 34 (1), 1–2 .
- Lightle, S., & Bushong, G. (2000). The role of internal audit in the effort to improve audit committee effectiveness. *The Ohio CPA Journal*, October-December, pp. 39-43.
- Lisic, L. L., Myers, L. A., Seidel, T. A., Zhou, J. (2019). Does Audit Committee Accounting Expertise Help to Promote Audit Quality? Evidence from Auditor Reporting of Internal Control Weaknesses. *Contemporary Accounting Research*. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12517>.
- Stewart, J., Munro, L., 2007. The impact of audit committee existence and audit committee meeting frequency on the external audit: perceptions of Australian auditors. *Int. J. Auditing* 11 (1), 51–69
- Wolk, Harry. I, J. L. Dodd, and M. G. Tearney, (2001). "Accounting Theory: A Conceptual and Institutional Approach", 5th edition, South-Western.
- Yang, J. S., & Krishnan, J. (2005). Audit committees and quarterly earnings management. *International Journal of Auditing*, 9, 201–219.